

**การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน  
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗**

**๑. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน**

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสินบน การออกแบบและการปฏิบัติงาน ตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและ ค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการ ขององค์กรจะไม่มีทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่า องค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีให้นำเครื่องมือประเมิน ความเสี่ยงมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการระบบหรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจ ก่อให้เกิดการทุจริตในเรื่องการเรียกรับสินบน ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

**๒. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร**

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติ ของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการ รับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับ ติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

**๓. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน**

กรอบตามหลักของ การควบคุมภายในองค์กร ตามมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ (Cofnmitfee of Sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออก ประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๒ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

**องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)**

- หลักการที่ ๑      องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒      คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแล
- หลักการที่ ๓      คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔      องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจูงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕      องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

**องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง(Risk Assessment)**

- หลักการที่ ๖      กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ ๗      ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม
- หลักการที่ ๘      พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต
- หลักการที่ ๙      ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓...

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไป

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)

หลักการที่ ๑๓ องค์กรข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในดำเนินต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

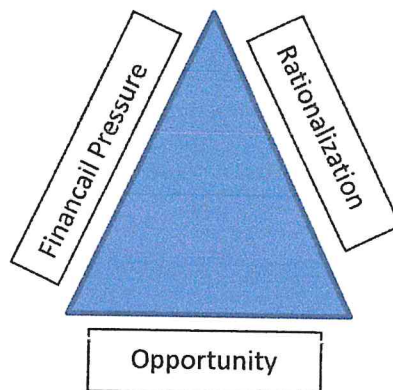
หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และเหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบและหลักการจะต้อง Present&Function (มีอยู่จริงและนำไปปฏิบัติได้) อีกทั้งทำงานอย่างสอดคล้องและสัมพันธ์กัน จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

#### ๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และRationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)



๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวกับสินบน

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา จะแบ่งความเสี่ยงการทุจริตประเด็นที่เกี่ยวกับสินบน ออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง

๕.๔ ความเสี่ยงการทุจริตในการบริหารงานบุคคล

๖. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๓ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง/เหตุการณ์ความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๒ ระดับของความเสี่ยง

ขั้นตอนที่ ๓ มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

๑. การระบุความเสี่ยง

ระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริต  
ตารางที่ ๑ ตารางระบุความเสี่ยง (Know Factor และ Unknow Factor)

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor (เคยเกิดขึ้นแล้ว)	UnKnow Factor (ยังไม่เคยเกิดขึ้น)
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	- ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบน เนื่องจากหน่วยงานไม่มีการปฏิบัติงานในประเด็นนี้		
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	- มีการเรียกรับผลประโยชน์ในการพิจารณาเสนอขอ อนุมัติโครงการ และ งบประมาณที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับ ผู้รับการสนับสนุนโครงการในพื้นที่		✓
การจัดซื้อจัดจ้าง	- มีการเรียกรับสินบนเพื่อให้การจัดทำ TOR ในการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ (Specification) ที่จัดซื้อจัดจ้างเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้างรายใดรายหนึ่ง		✓
การบริหารงานบุคคล	- มีการเรียกรับสินบน เพื่อเอื้อประโยชน์ หรือให้การช่วยเหลือในการสรรหาพนักงานจ้าง		✓

หมายเหตุ : Known Factor - ความเสี่ยงที่เคยเกิด คาดว่าจะมีโอกาสเกิดซ้ำสูง หรือมีประวัติอยู่แล้ว

Unknow Factor- ความเสี่ยงที่ไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน บังคับความเสี่ยงที่มาจาก  
การพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต

๒. การวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง

วิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กรมีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	- ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบน เนื่องจากหน่วยงานไม่มีภารกิจในประเด็นนี้				
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ	- มีการเรียกรับผลประโยชน์ในการพิจารณาเสนอขอ อนุมัติโครงการและงบประมาณที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับผู้รับการสนับสนุน โครงการในพื้นที่	✓			
การจัดซื้อจัดจ้าง	- มีการเรียกรับสินบนเพื่อให้การจัดทำ TOR ในการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ (Specification) ที่จัดซื้อจัดจ้างเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้างรายใดรายหนึ่ง	✓			
การบริหารงานบุคคล	- มีการเรียกรับสินบน เพื่อเอื้อประโยชน์ หรือให้การช่วยเหลือในการสรรหาพนักงานจ้าง	✓			

๓. มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ได้จัดทำมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๓ มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การพิจารณาอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘	- ไม่มีความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นการรับสินบน เนื่องจากหน่วยงานไม่มีภารกิจในประเด็นนี้	-	-	-	-
การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ -	- มีการเรียกรับผลประโยชน์ในการพิจารณาเสนอขอ อนุมัติโครงการและ งบประมาณที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับผู้รับการสนับสนุนโครงการในพื้นที่	ต่ำ	๑.ประกาศนโยบาย เป้าหมาย กิจกรรมป้องกันการการทุจริต และจริยธรรมคุณธรรมในการดำเนินงาน ๒.การสร้างความตระหนัก (awareness) เรื่องการแสวงหาประโยชน์เพื่อตนเอง ๓. จัดทำมาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา	๑ ต.ค. ๖๖ -- ๓๐ ก.ย. ๖๗	ทุกส่วนราชการในสังกัด อบจ.
การจัดซื้อจัดจ้าง	- มีการเรียกรับสินบนเพื่อให้การจัดทำ TOR ในการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ (Specification) ที่จัดซื้อจัดจ้างเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้างรายใดรายหนึ่ง	ต่ำ	๑. จัดทำมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง ๒. จัดทำมาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ๓. ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดมีการสอบทานและกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ๔. จัดส่งบุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐพ.ศ. ๒๕๖๐ และที่เกี่ยวข้อง	๑ ต.ค. ๖๖ -- ๓๐ ก.ย. ๖๗	กองพัสดุฯ



ความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับสินบนของการ ดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจของหน่วยงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของ ความเสี่ยง	มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลา ดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
การบริหารงานบุคคล	- มีการเรียกรับสินบน เพื่อเอื้อประโยชน์ หรือให้การช่วยเหลือในการสรรหา พนักงานจ้าง	ต่ำ	๑. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสรรหา และเลือกสรร พนักงานจ้าง, เจ้าหน้าที่รับสมัคร และตรวจสอบคุณสมบัติ, เพื่อกำกับดูแลในขั้นตอนต่าง ๆ ด้วยความยุติธรรม โปร่งใส ๒. มีการประกาศรับสมัครและดำเนินการสรรหาด้วยความโปร่งใส และตรวจสอบได้ ๓. มีการรายงานผลแต่ละขั้นตอนให้ผู้มีอำนาจ (ผู้บริหาร) ทราบ ทุกครั้ง ๔. เน้นย้ำแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการให้บริการ เพื่อให้ เจ้าหน้าที่ทราบอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรม องค์กร ป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติงาน	๑ ต.ค.๖๖ - ๓๐ ก.ย. ๖๗	กองการ เจ้าหน้าที่